

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۳
فصل اول: کلیات و مفاهیم.....	۱۵
گفتار اول: تاریخچه سازمان اداری در ایران.....	۱۷
بند اول: تعریف اداره.....	۱۸
بند دوم: اهداف اداره.....	۱۹
بند سوم: تعریف حقوق اداری.....	۲۰
بند چهارم: ویژگی‌های حقوق اداری.....	۲۲
بند پنجم: قلمرو حقوق اداری.....	۲۳
بند ششم: اصول کلی حقوق.....	۲۴
بند هفتم: تفاوت حقوق اداری با علوم اداری.....	۲۶
بند هشتم: منابع حقوق اداری.....	۲۷
بند نهم: مصوبات دولتی.....	۳۶
گفتار دوم: کارکردهای اداره در رابطه با حکومت.....	۴۰
بند اول: تعریف اعمال حاکمیتی.....	۴۰
بند دوم: تعریف اعمال تصدی.....	۴۱
بند سوم: وظایف و اعمال اداره به لحاظ شعاع جغرافیایی.....	۴۲
بند چهارم: وظایف و اعمال اداره به لحاظ اهداف.....	۴۲
بند پنجم: وظایف و اعمال اداره به لحاظ سازمانی.....	۴۲
گفتار سوم: مبانی نظری حقوق اداری.....	۴۳
بند اول: نظریه پلس اداری.....	۴۳
بند دوم: تفاوت پلیس اداری و قضایی.....	۴۴
بند سوم: اهداف پلیس اداری.....	۴۵
بند چهارم: مقامات پلیس اداری.....	۴۵
بند پنجم: نظامهای پلیسی.....	۴۶
بند ششم: تقسیم‌بندی مقامات پلیس اداری.....	۴۷

- بند هفتم: مقامات پلیس اداری اختصاصی ۴۷
- بند هشتم: نظامات پلیس یا ابزار پلیس اداری ۴۸
- گفتار چهارم: خدمات عمومی ۴۹
- بند اول: تعریف خدمات عمومی ۴۹
- بند دوم: شاخص خدمت عمومی ۴۹
- بند سوم: اصول حاکم بر خدمات عمومی ۵۰
- بند چهارم: نحوه اداره خدمات عمومی ۵۰

فصل دوم: اصول حاکم بر سازمان‌های اداری ۵۱

- گفتار اول: اصول حقوقی حاکم بر سازمان‌های اداری ۵۳
- بند اول: تعریف شخص حقوقی ۵۳
- بند دوم: طبقه‌بندی اشخاص حقوقی ۵۳
- بند سوم: انواع دولت‌ها از نظر ساختار درونی ۵۵
- بند چهارم: شیوه‌های سازمان‌دهی اداری دولت‌های بسیط ۵۵
- بند پنجم: نظارت دولت بر نهادهای متمرکز و غیرمتمرکز ۵۶
- گفتار دوم: تمرکز اداری ۵۷
- بند اول: تعریف و مشخصات تمرکز اداری ۵۷
- بند دوم: مواد لازم جهت تحقق تمرکز اداری ۵۷
- بند سوم: نتایج عملی تمرکز ۵۸
- بند چهارم: سلسله مراتب اداری ۵۸
- گفتار سوم: بررسی اصل سلسله مراتب ادارای ۶۲

فصل سوم: سازمان‌های متمرکز اداری کشور ۶۵

- گفتار اول: سازمان‌های متمرکز اداری در ایران ۶۷
- بند اول: مقامات عالی مرکزی سازمان اداری ایران ۶۷
- بند دوم: وظایف و اختیارات رئیس جمهور در قوه مجریه: ۷۱
- بند سوم: نهاد ریاست جمهوری ۷۲
- بند چهارم: همکاران رئیس جمهور ۷۳

فهرست مطالب □ ۷

بند پنجم: معاونین رئیس جمهور	۷۴
بند ششم: سایر معاونین رئیس جمهور	۷۵
بند هفتم: وزرای رئیس جمهور:	۷۵
بند هشتم: کفالت اداری	۸۱
گفتار دوم: وزارتخانه‌ها	۸۲
بند اول: تعداد وزارتخانه‌ها	۸۲
بند دوم: سازمان وزارت خانه‌ها	۸۲
بند سوم: سازمان اصلی و ستادی وزارت خانه‌ها	۸۳
گفتار سوم: نظام‌ها یا سبک‌های اداری	۸۴
بند اول: تمرکز اداری	۸۴
بند دوم: محاسن و معایب تمرکز اداری	۸۵
بند سوم: عدم تمرکز اداری	۸۶
بند چهارم: منطقه گرایی	۸۷
بند پنجم: عدم تمرکز فنی	۸۷
گفتار چهارم: تقسیمات کشوری	۸۸
بند اول: واحدهای تقسیمات کشوری	۸۸
بند دوم: تعاریف تقسیمات کشوری	۸۹
گفتار پنجم: مقامات مرکزی در محل	۹۱
بند اول: استان و استاندار	۹۲
بند دوم: جایگاه استاندار در نظام اداری کشور	۹۳
بند سوم: شرایط انتصاب و عزل استاندار	۹۴
بند چهارم: وظایف سیاسی استاندار	۹۴
بند پنجم: وظایف امنیتی استاندار	۹۵
بند ششم: وظایف نظارتی استاندار	۹۶
بند هفتم: وظایف و اختیارات اداری استاندار	۹۶
بند هشتم: وظایف استاندار در قبال شوراهای اسلامی	۹۷
بند نهم: وظایف استاندار در امور اتباع بیگانه (خارجی)	۹۷
بند دهم: وظایف استاندار در امور قضایی	۹۸
بند یازدهم: مسئولیت‌های ویژه استاندار در سطح استان	۹۸

- بند دوازدهم: فرماندار ۹۸
- بند سیزدهم: وظایف و اختیارات فرماندار ۹۹
- بند چهاردهم: شورای اداری شهرستان ۱۰۱
- بند پانزدهم: وظایف و اختیارات شورا: ۱۰۲
- بند شانزدهم: بخشدار ۱۰۲
- بند هفدهم: شورای بخش ۱۰۵
- بند هیجدهم: سازمان شورای بخش ۱۰۵
- بند نوزدهم: سازمان اداری دهستان و روستا ۱۰۵
- بند بیستم: شهردار و نهاد شهرداری ۱۰۶

فصل چهارم: سازمان‌های غیرمتمرکز اداری در ایران ۱۰۹

- گفتار اول: سازمان‌های غیرمتمرکز محلی (شوراهای اسلامی محل) ۱۱۱
- بند اول: کارکردهای سه‌گانه شوراها ۱۱۱
- بند دوم: انتخابات شوراها ۱۱۲
- بند سوم: بررسی شوراهای اسلامی ۱۱۲
- بند چهارم: طریقه‌ی اعمال نظارت دولت مرکزی بر شوراها ۱۱۳
- بند پنجم: انحلال شوراها ۱۱۴
- بند ششم: جانشینی شوراها ۱۱۴
- گفتار دوم: سازمان‌های غیرمتمرکز فنی (موسسات عمومی و نظارت حرفه‌ای) ۱۱۵
- بند اول: اقسام موسسات عمومی ۱۱۶
- بند دوم: انواع مؤسسات عمومی ۱۱۷
- بند سوم: نظام حقوقی موسسه عمومی ۱۱۹
- گفتار سوم: نظام حرفه‌ای ۱۲۰
- بند اول: تعریف نظام‌های حرفه‌ای ۱۲۰
- بند دوم: نهادهای حرفه‌ای در قانون ایران ۱۲۱
- بند سوم: تقسیم بندی نظام‌های حرفه‌ای ۱۲۲
- بند چهارم: اهداف نظام‌های حرفه‌ای ۱۲۳

بند پنجم: اصول نظام‌های حرفه ای ۱۲۶

فصل پنجم: کنترل سازمان‌های اداری ۱۲۹

گفتار اول: کنترل سازمان‌های اداری ۱۳۱

بند اول: کنترل سازمان‌های اداری ۱۳۱

بند دوم: راه‌های کنترل اداره ۱۳۱

بند سوم: کنترل اداری ۱۳۵

بند چهارم: مقدمات و ماموران کنترل کننده ۱۳۶

گفتار دوم: راه‌های کنترل و نظارت اداری ۱۳۹

بند اول: نظارت تامینی و نظارت تنبیهی ۱۳۹

بند دوم: نظارت نوبتی و نظارت غیر مترقبه ۱۳۹

بند سوم: نظارت بر اساس مدارک و نظارت در محل ۱۴۰

بند چهارم: نظارت یک جانبه و نظارت تدافعی ۱۴۰

بند پنجم: کنترل قضائی ۱۴۲

بند ششم: شیوه‌های نظارت قضایی ۱۴۲

بند هفتم: سازمان بازرسی کل کشور ۱۴۳

بند هشتم: ساختار و تشکیلات دیوان عدالت اداری ۱۴۴

گفتار سوم: دفاتر اداری دیوان ۱۴۷

فصل ششم: اعمال دولتی و استخدام دولتی ۱۴۹

بخش اول: اعمال دولتی ۱۵۱

گفتار اول: اعمال اداری یک‌جانبه ۱۵۱

بند اول: انواع تصمیمات اداری عام و غیرشخصی ۱۵۲

بند دوم: اقسام آیین‌نامه ۱۵۲

بند سوم: شرایط صحت آیین‌نامه‌های اداری ۱۵۳

بند چهارم: انواع نظارت و کنترل قضایی ۱۵۴

بخش دوم: استخدام دولتی ۱۵۵

گفتار اول: کلیات و مفاهیم ۱۵۵

- بند اول: دایره شمول قانون مدیریت خدمات کشوری ۱۵۵
- بند دوم: آشنایی با مفاهیم استخدامی ۱۵۵
- بند سوم: اصول حاکم بر استخدام ۱۵۷
- بند چهارم: ماهیت، انواع و شرایط استخدام دولتی ۱۵۷
- بند پنجم: انواع استخدام در معانی خاص ۱۵۸
- بند ششم: انواع کارمندان پیمانی (مستخدمین غیر رسمی) ۱۵۸
- بند هفتم: تکالیف و وظائف اداری مستخدمین دولت ۱۶۰
- بند هشتم: مسئولیت جزائی ۱۶۰
- بند نهم: مسئولیت اداری یا انتظامی ۱۶۰
- بند دهم: مسئولیت مدنی کارکنان دولت ۱۶۱
- بند یازدهم: شرایط ورود به خدمت ۱۶۲
- گفتار دوم: حقوق و مزایای کارمندان دولت ۱۶۳
- بند اول: حقوق و مزایای مادی ۱۶۳
- بند دوم: حقوق و مزایای غیرمادی ۱۶۳
- گفتار سوم: تکالیف و مسئولیت‌های کارمندان ۱۶۴
- بند اول: تکالیف کارمندان ۱۶۴
- بند دوم: وظایف اداری مستخدمین (کارمندان) ۱۶۴
- بند سوم: مسئولیت اداری کارمندان ۱۷۱
- بند چهارم: تخلف اداری ۱۷۱
- بند پنجم: انواع تخلفات اداری ۱۷۲
- بند ششم: مراجع صالح رسیدگی کننده به تخلفات اداری ۱۷۳
- بند هفتم: وضعیت‌های خاص در رسیدگی به تخلفات اداری ۱۷۴
- گفتار چهارم: حالات استخدامی ۱۷۵
- بند اول: حالات استخدامی حین خدمت ۱۷۵
- بند دوم: شرایط انتقال ۱۷۵
- بند سوم: حالات خروج از خدمت ۱۷۶

۱۸۳	فصل هفتم: مسئولیت مدنی دولت و کارکنان آن
۱۸۵	گفتار اول: مبانی نظری مسئولیت مدنی دولت و کارکنان آن
۱۸۶	بند اول: نظریه مبتنی بر تقصیر
۱۸۷	بند دوم: ارکان مسئولیت مدنی مبتنی بر تقصیر
۱۸۷	بند سوم: نظریه مسئولیت مدنی بدون تقصیر
۱۸۹	گفتار دوم: مبانی فقهی مسئولیت مدنی دولت
۱۹۰	گفتار سوم: مبانی و مستندات قانونی مسئولیت مدنی دولت
۱۹۳	بند اول: مسئولیت توأمان
۱۹۴	بند دوم: موارد خاص دیگر
۱۹۵	بند سوم: طلوعه جدید مسئولیت پذیری دولت
۱۹۶	گفتار چهارم: مسئولیت مدنی قوای سه گانه
۱۹۸	بند اول: مسئولیت مدنی قوه مقننه
۱۹۹	بند دوم: مسئولیت مدنی قوه قضائیه
۲۰۳	بند سوم: مسئولیت مدنی قوه مجریه
۲۰۵	نمونه سؤالات تشریحی
۲۱۱	نمونه سؤالات تستی
۲۱۷	ضمائم
۲۲۷	منابع و ماخذ